

RAPORT

privind gradul de implementare a acțiunilor prevăzute în Planul de acțiuni cu privire la punerea în aplicare a Programului național de implementare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind femeile, pacea și securitatea pentru anii 2018-2021 pe parcursul anului 2018

Nr. crt.	Acțiuni	Termen de realizare	Indicatori de progres	Rezultate
1	2	3	4	5
Obiectivul 1. Reducerea stereotipurilor legate de rolul femeilor în sectorul de securitate și apărare				
1.1.	Introducerea în fiecare instituție relevantă din sectorul de securitate și apărare a procedurilor instituționale pentru realizarea cercetărilor interne periodice cu privire la percepția egalității de gen	2018	Procedură de realizare a cercetărilor interne aprobată în fiecare instituție vizată	<p><u>ÎN PROCES DE REALIZARE</u></p> <p>La momentul actual, Ministerul Apărării încă nu dispune de toate capacitățile necesare pentru a realiza cercetări/evaluări periodice ale percepției egalității de gen în cadrul Armatei Naționale, inclusiv modul de realizare a acestora încă nu este reglementat la nivel instituțional.</p> <p>Respectiv, conform acțiunilor incluse în Planul de acțiuni privind punerea în aplicare în cadrul Armatei Naționale a Programului național de implementare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind Femeile, Pacea și Securitatea pentru perioada 2018-2021, aprobat prin OMA nr. 519 din 12 iulie 2018, în anul 2019, eforturile urmează a fi orientate spre instruirea membrilor Grupului coordonator în domeniul gender (unitățile gender) pentru a putea realiza astfel de evaluări/cercetări, precum și în vederea elaborării și adoptării unui mecanism privind realizarea acestora (Ob. 1 acț. 6 și 7).</p> <p>Totodată, în OMA nr. 519 din 12 iulie 2018 au fost incluse elemente ce se referă la analiza periodică a percepției cu privire la egalitatea de gen (Ob. 4 acț. 14, Ob. 5 acț. 6).</p> <p>De asemenea, menționăm că, pe parcursul anului 2018, în cadrul Proiectului PNUD „Suport pentru reforma sectorului de securitate în Republica Moldova” (Obiectivul 4: Consolidarea cadrului normativ, standardelor și practicilor în domeniul egalității de gen), Ministerul Apărării a fost una din instituțiile-pilot care în baza Metodologiei „UNDP Gender Equality Seal Certification Programme for Public and Private Enterprises” a realizat un proces de autoevaluare a organelor de conducere militară din perspectivă integrării dimensiunii de gen.</p> <p>Procesul de autoevaluare instituțională a fost realizat de către Grupul coordonator în domeniul gender, cu suportul consultantei naționale în domeniul egalității de gen – doamna Loretta Handrabura, iar evaluarea externă a fost realizată de către un grup de experte naționale în domeniul egalității de gen din cadrul Platformei pentru Egalitate de Gen.</p>

1	2	3	4	5
				<p>Astfel, performanța Ministerului Apărării a fost apreciată prin corespunderea cu 23 de indicatori pe următoarele dimensiuni: „Management sensibil la dimensiunea de gen”, „Capacități de realizare a obiectivelor egalității de gen”, „Mediu favorabil la locul de muncă”, „Sensibilitatea legilor, politicilor, planurilor și programelor la dimensiunea de gen”, „Parteneriate și angajamente de realizare a obiectivelor egalității de gen” și „Rezultatele/impactul activității privind asigurarea și promovarea egalității de gen”.</p> <p>Prin urmare, pentru rezultatele obținute în asigurarea și promovarea egalității de gen, Ministerul Apărării împreună cu alte autorități ale APC și APL, la data de 7 decembrie 2018, a fost decernată cu Distincția „Transformarea instituțiilor publice pentru promovarea egalității de gen și ODD-urilor”, aceasta fiind înmînată de doamna Dafina Gercheva, Coordonatoare Rezidentă ONU și Reprezentantă Permanentă PNUD în Republica Moldova.</p> <p>De asemenea, este necesar de menționat că, desfășurarea procesului de autoevaluarea a dimensiunii de gen în cadrul organelor de conducere militară în baza Metodologiei PNUD a facilitat identificarea și evidențierea curenților privind integrarea perspectivei de gen în sectorul de apărare.</p> <p>Acest exercițiu a fost util inclusiv din perspectiva realizării obiectivelor prevăzute în Programul național de implementare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind femeile, pacea și securitatea pentru anii 2018-2021, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 259/2018 și Strategia pentru asigurarea egalității între femei și bărbați în Republica Moldova pe anii 2017-2021, aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr. 259/2017.</p> <p>Concomitent, procesul de autoevaluare a contribuit inclusiv la perfecționarea/definitivarea Planului de acțiuni privind punerea în aplicare în cadrul Armatei Naționale a Programului național de implementare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind Femeile, Pacea și Securitatea pentru perioada 2018-2021, aprobat prin OMA nr. 519 din 12 iulie 2018.</p> <p>În acest sens, remarcăm că, Metodologia „UNDP Gender Equality Seal Certification Programme for Public and Private Enterprises” va fi luată utilizată în viitor la realizarea cercetărilor interne periodice cu privire la percepția egalității de gen.</p>

1	2	3	4	5
1.2.	Desfășurarea unei campanii de comunicare pentru sporirea vizibilității femeilor din sectorul de securitate și apărare	2019-2021	Cel puțin 10 000 de persoane din grupul-țintă abordate anual direct prin intermediul campaniei de comunicare	<p><u>ÎN PROCES DE REALIZARE</u></p> <p>Pe parcursul anului 2018, contribuția Ministerului Apărării în asigurarea și promovarea egalității de gen a fost reflectată activ prin intermediul paginii web oficiale (8 comunicate de presă plasate), revistei „Oastea Moldovei” (9 articole publicate), emisiunii TV „La Datorie” (3 materiale video realizate), emisiunii radio „Scutul Patriei” (7 reportaje realizate) și paginii de pe platforma de socializare Facebook (35 postări).</p> <p>Totodată, au fost publicate un șir de articole în presa națională, inclusiv au fost realizate reportaje video/audio (peste 30 de materiale realizate).</p> <p>De asemenea, reprezentanții Ministerului Apărării au participat la realizarea spotului promoțional „Programul național al Republicii Moldova de implementare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind Femeile, Pacea și Securitatea” și elaborarea Ghidului informativ „Rezoluția 1325 a Consiliului de Securitate ONU privind Agenda «Femeile, Pacea și Securitatea»”, lansate la data de 16 octombrie 2018.</p> <p>În scopul sporirii vizibilității femeilor din sectorul de apărare, pe pagina web oficială a Ministerului Apărării (https://www.army.md) la compartimentul „Acasă – Infocentru – Informație utilă”, a fost creată rubrica cu titlul „Femeile, Pacea și Securitatea”.</p> <p>La momentul actual, rubrica respectivă este completată cu materiale informaționale și media la 40%, urmînd ca în decursul lunilor ianuarie-februarie 2019 să fie completată integral.</p> <p>Concomitent, în prezent, se lucrează asupra elaborării conceptelor materialelor promoționale ce vor fi utilizate în cadrul campaniilor de informare-recrutare pentru încadrare în serviciul militar prin contract și înmatricularea la studii în Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”. Materialele respective urmează a fi realizate (editate și multiplicare) în cadrul Proiectului „Suport pentru reforma sectorului de securitate în Republica Moldova”.</p>
1.3.	Introducerea obligatorie în toate instituțiile sectorului de securitate și apărare a instruirilor periodice cu privire la egalitatea de gen	2019	Prevederi care fac obligatorie instruirea minimă în domeniul egalității de gen introduse în fiecare instituție vizată	<p><u>ÎN PROCES DE REALIZARE</u></p> <p>În prezent, Ministerul Apărării nu dispune de un program propriu de instruire în domeniul egalității de gen.</p> <p>În pofida acestui fapt, cu suportul UN Women Moldova, conform Planului bilateral de acțiuni anexat la Memorandumul de înțelegere între Ministerul Apărării și Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitate de Gen și Abilitarea Femeilor, semnat la 17 iulie 2018, personalul militar și civil al Armatei Naționale a beneficiat în anul 2018 de mai multe instruirii în domeniul egalității de gen.</p>

1	2	3	4	5
				<p>La etapa inițială, s-a decis că de instruire obligatorie în domeniul egalității de gen este necesar să dispună:</p> <ul style="list-style-type: none"> - șefii subdiviziunilor aparatului central al Ministerului Apărării și Marelui Stat Major al Armatei Naționale; - membrii Grupului coordonator în domeniul gender; - personalul care activează în domeniul „Resurse umane/personal”; - personalul care activează în domeniul „Juridic”; - personalul care activează în domeniul „Relații publice/comunicare/mass-media”; - personalul care activează în domeniul „Psihologie”. <p>Astfel, în perioada iulie – decembrie 2018, cu suportul UN Women Moldova au fost organizate și desfășurate 8 ateliere de instruire cu tematica „Principiile egalității de gen, prevenirii și combaterii violenței în bază de gen” (Chișinău – 6, Bălți – 1, Cahul – 1), cu participarea membrilor Grupului coordonator în domeniul gender din Ministerul Apărării, specialiștilor resurse umane, juriștilor, psihologilor și comunicatorilor din unitățile militare ale Armatei Naționale și cadrelor didactice din cadrul Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” (în total – 164 de persoane, dintre care: Femei – 106, Bărbați – 58), în cadrul cărora a fost abordată tematica prevenirii și combaterii discriminării, hărțuirii sexuale și violenței în bază de gen.</p> <p>De asemenea, grație suportului oferit de PNUD Moldova în cadrul Proiectului „Suport pentru reforma sectorului de securitate în Republica Moldova”, în perioada 23-24 octombrie 2018 a fost desfășurat seminarul de instruire a corpului de comandă din organele de conducere militară cu genericul „Perspectiva egalității de gen în sectorul de apărare”, fiind facilitat de experții SEESAC/UNDP. La activitatea respectivă au participat 26 de persoane (4F/22B).</p> <p>Printre alte instruirii realizate atât în țară, cât și peste hotare, de care au beneficiat reprezentanții Ministerului Apărării/Armatei Naționale, datorită suportului oferit atât de partenerii naționali, cât și cei internaționali, putem menționa următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 13-18 mai 2018 – vizită de studiu în Georgia în scopul realizării unui schimb de experiență cu privire la cele mai bune practici de implementare la nivel național a prevederilor Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind Femeile, Pacea și Securitatea – 4 persoane (2F/2B); - 30 mai – 8 iunie 2018 – Curs „Formare de formatori în domeniul egalității de gen” (Suedia) – 1 persoană (0F/1B); - 18-19 iunie 2018 – Seminar pentru persoane cu funcții-cheie „Integrarea perspectivei de gen în operații militare” (Suedia) – 1 persoană (0F/1B);

1	2	3	4	5
				<ul style="list-style-type: none"> - 20 iunie 2018 – Atelier de instruire „UNDP Gender Equality Seal Certification Programme for Public and Private Organisations” (Moldova) – 14 persoane (7F/7B); - 2-6 iulie 2018 – Curs „Integrarea perspectivei de gen în operații de menținere a păcii și în procesele de mediere” (Serbia) – 1 persoană (0F/1B); - 12-13 iulie 2018 – Atelier de instruire „Aspecte privind documentarea cazurilor de violență în bază de gen” (Moldova) – 1 persoană (0F/1B); - 9 august 2018 – Seminar „Rolul și importanța Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind femeile, pacea și securitatea” (Moldova) – 60 persoane (31F/29B); - 15-17 august 2018 – Seminar „Planul național de acțiuni privind implementarea Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU” – 1 persoană (1F/0B); - 15-17 august 2018 – Atelierul de lucru „Media – Femeile, Pacea și Securitatea” (Moldova) – 1 persoană (1F/0B); - 20 și 21 septembrie 2018 – Ateliere de instruire „Principiile egalității de gen, prevenirii și combaterii violenței în bază de gen” (Moldova), pentru studenții Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” – 60 persoane (13F/47B); - 23 octombrie 2018 – Seminar „Planul național de acțiuni privind implementarea Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU” – 3 persoane (1F/2B); - 25-26 octombrie 2018 – Training „Utilizarea statisticilor de gen” (Moldova) – 4 persoane (1F/5B); - 1-2 noiembrie 2018 – Atelier de instruire „Integrarea eficientă a bugetării sensibile la gen în Programe Bugetare” (Moldova) – 1 persoană (1F/0B); - 19-20 noiembrie 2018 – Atelier de instruire „Preluarea celor mai bune practici privind asociațiile de femei din cadrul instituțiilor de aplicare a legii în baza experienței statelor din Balcanii de Vest” – 2 persoane (1F/1B); - 13 decembrie 2018 – Seminar „Planul național de acțiuni privind implementarea Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU” – 1 persoană (1F/0B). <p>Contextual, este important de menționat că, pregătirea profesională a efectivului contingentelor militare ale Armatei Naționale ce urmează a fi detașate în misiuni/operații internaționale include, în mod obligatoriu, subiecte privind egalitatea de gen în cadrul operațiilor militare.</p>

1	2	3	4	5
				<p>Astfel, conform Dispozițiunii șefului Marelui Stat Major al Armatei Naționale, comandant al Armatei Naționale nr. 69 din 25 aprilie 2018, cu contingentul Armatei naționale KFOR-9, destinat pentru detașare în misiunea multinațională de menținere a păcii în Kosovo, la data de 4 mai 2018, a fost desfășurată o ședință de instruire cu tema „Perspectivele de gen în cadrul operațiilor de sprijinire a păcii”, cu durata de 2 ore. Respectiv, conform Dispozițiunii șefului Marelui Stat Major al Armatei Naționale, comandant al Armatei Naționale nr. 246 din 6 noiembrie 2018, cu contingentul Armatei Naționale KFOR-10, destinat pentru detașare în misiunea multinațională de menținere a păcii în Kosovo, la data de 12 noiembrie 2018, de asemenea, a fost desfășurată o ședință de instruire cu tema „Perspectivele de gen în cadrul operațiilor de sprijinire a păcii”, cu durata de 2 ore.</p> <p>În proiectul Planului perfecționării profesionale a militarilor prin contract din cadrul organelor centrale de conducere militară pentru anul 2019 a fost inclusă desfășurarea ședințelor de pregătire profesională cu tematica egalității de gen, actul respectiv urmînd să fie aprobat pînă la finele lunii ianuarie 2019.</p> <p>Totodată, pentru trimestrul I al anului 2019 se preconizează aprobarea prin ordinul Ministrului apărării a unei liste exhaustive care să stabilească toate funcțiile care vor necesita instruire obligatorie în domeniul egalității de gen, urmînd ca această cerință să fie inclusă în fișele funcțiilor (fișele posturilor) ale militarilor prin contract/funcționarilor publici care dețin funcțiile respective.</p> <p>La finele anului 2018, cerința privind urmarea instruirilor obligatorii în domeniul egalității de gen a fost inclusă în fișele funcțiilor ale personalului Direcției politice de dezvoltare a resurselor umane și învățămînt militar Ministerul Apărării, această subdiviziune fiind responsabilă de asigurarea și promovarea egalității de gen în cadrul structurii militare.</p> <p>În aceeași ordine de idei, menționăm că, în corespundere cu pct. 3 subpct. 4 din OMA nr. 519 din 12 iulie 2018, șefului Marelui Stat Major al Armatei Naționale, comandant al Armatei Naționale, șefului Direcției management instituțional Ministerul Apărării și comandanților (șefilor) autorităților administrative și instituțiilor subordonate ministerului, care dispun de subdiviziuni resurse umane, în comun cu Direcția politici de dezvoltare a resurselor umane și învățămînt militar, li s-a atribuit responsabilitatea privind întreprinderea măsurilor ce se impun în vederea organizării instruirii militarilor prin contract și funcționarilor publici ai Armatei Naționale în domeniul nediscriminării, egalității de gen, prevenirii și combaterii hărțuirii sexuale și violenței în bază de gen, formării în calitate de formatori în domeniul gender sau în calitate de consilieri pe probleme gender, atît în țară, cît și peste hotare.</p>

1	2	3	4	5
1.4.	Modificarea/aprobarea codului de conduită ajustat din perspectiva egalității de gen	2019	Cod de conduită internă modificat/ aprobat, cu includerea prevederilor menite să promoveze egalitatea de gen în fiecare instituție vizată	<p><u>REALIZAT PARȚIAL</u></p> <p>Prin OMA nr. 268 din 20 mai 2016 a fost aprobat Codul de conduită profesională a militarilor prin contract ai Armatei Naționale. Unul din principiile generale ghidează conduită profesională a militarilor prin contract evidențiat de actul normativ nominalizat este echitatea și nediscriminarea – principiu conform căruia militarii sunt obligați de a aplica față de cetățenii cu care intră în contact același regim juridic, atitudinal și comportamental în situații identice sau similare, neadmițând careva discriminări pe criterii de vârstă, sex, rasă, origine etnică, apartenență religioasă sau de orice altă natură.</p> <p>Totodată, conform Planului desfășurării ședințelor de lucru ale Grupului coordonator în domeniul gender în comun cu reprezentanții Centrului „Parteneriat pentru Dezvoltare”, aprobat la 31 iulie 2018, analiza din perspectiva de gen a Codului de conduită profesională a militarilor prin contract ai Armatei Naționale, urmează a fi realizată în trimestrul I al anului 2019, cu elaborarea și înaintarea spre aprobare a recomandărilor privind perfecționarea acestuia din perspectiva asigurării și promovării egalității de gen.</p>

Obiectivul 2. Creșterea posibilităților pentru femeile și bărbații din sistem de a îmbina viața profesională cu cea de familie

2.1.	Identificarea și introducerea opțiunilor de orar flexibil de muncă pentru femeile și bărbații părinți din cadrul sectorului de securitate și apărare	2019	Orar flexibil de muncă introdus în fiecare instituție vizată	<p><u>ÎN PROCES DE REALIZARE</u></p> <p>În vederea realizării acțiunii respective, în cadrul Proiectului PNUD „Suport pentru reforma sectorului de securitate în Republica Moldova” (2018-2020), Ministerului Apărării i-a fost oferit suport prin intermediul unei consultante naționale în domeniul egalității de gen – Doina Ioana Străisteanu, avocată și expertă în Drepturile Omului.</p> <p>Astfel, pe parcursul trimestrului IV al anului 2018, în baza chestionarului elaborat de către consultanta națională, a fost desfășurată chestionarea militarilor prin contract din unitățile militare ale Armatei Naționale privind evaluarea necesității și a utilității muncii pe fracțiuni de normă.</p> <p>În cadrul acestui proces au participat 587 de militari prin contract (Femei – 150, Bărbați – 437), făcând parte din toate categoriile de efectiv (ofițeri, subofițeri, sergenți), din mai multe unități militare, amplasate în diferite garnizoane ale țării.</p> <p>La finele anului 2018, de către doamna D. I. Străisteanu, consultantă națională în domeniul egalității de gen, a fost elaborat Raportul cu rezultatele chestionării militarilor privind utilitatea și necesitatea stabilirii timpului parțial de muncă, care conține concluzii și recomandări în acest sens.</p>
------	--	------	--	--

1	2	3	4	5
				<p>La etapa actuală, în baza documentului respectiv și a altor materiale prezentate, a fost inițiată elaborarea unui act normativ care va include unele măsuri de asigurare a concilierii vieții profesionale cu cea de familie, inclusiv stabilirea orarului flexibil de activitate în cazul militarilor prin contract, care au copii minori la întreținere, aprobarea acestuia fiind preconizată pentru finele trimestrului I al anului 2019.</p>
2.2	Introducerea stimulentei/programei de încurajare a bărbaților din sectorul de securitate și apărare care i-ar face să se implice mai mult în educația copiilor	2020	Programe de încurajare a bărbaților aprobate și implementate în fiecare instituție vizată	<p><u>ÎN PROCES DE REALIZARE</u></p> <p>Conform Planului de acțiuni cu privire la punerea în aplicare a Programului național de implementare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind Femeile, Pacea și Securitatea pentru anii 2018-2021, aprobat prin HG nr. 259/2018, realizarea acestei acțiuni este planificată pentru anul 2020.</p> <p>Respectiv, în corespundere cu prevederile Planului de acțiuni privind punerea în aplicare în cadrul Armatei Naționale a Programului național de implementare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind Femeile, Pacea și Securitatea pentru perioada 2018-2021, aprobat prin OMA nr. 519 din 12 iulie 2018, pentru semestrul II al anului 2019 este preconizată analiza și identificarea posibilităților de încurajare a bărbaților care îndeplinesc serviciul militar pentru a-i motiva să se implice mai activ în educația copiilor (Ob. 2, acț. 5), iar în semestrul I al anului 2020, în funcție de rezultatele acțiunii precedente, urmează a fi introduse programe interne de încurajare a bărbaților care îndeplinesc serviciul militar pentru a-i motiva să se implice mai activ în educația/îngrijirea copiilor (Ob. 2, acț. 6).</p> <p>Suplimentar, menționăm că, începând cu anul 2014, concomitent cu modificarea Legii nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor (amendamente operate prin Legea nr. 93/2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative), bărbații care îndeplinesc serviciul militar beneficiază de dreptul de a utiliza concediu pentru îngrijirea copilului. În prezent, în concediu pentru îngrijirea copilului se află 81 de militari prin contract ai Armatei Naționale, dintre care: 2 bărbați și 79 de femei.</p> <p>Totodată, în scopul stimulării bărbaților din sistemul apărării de a se implica mai activ în creșterea/educația copiilor, încă în anul 2017 au fost întreprinse tentative privind oferirea dreptului de a beneficia de concediu paternal bărbaților care îndeplinesc serviciul militar prin contract.</p>

1	2	3	4	5
				<p>Astfel, în scopul asigurării egalității de gen, în conformitate cu Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei pentru asigurarea egalității între femei și bărbați în Republica Moldova pe anii 2017-2021, aprobat prin HG nr. 259/2017, și anume O.G.2, O.S.2.1, acțiunea 1 „Implementarea prevederilor legislative stipulate în Legea nr. 71 din 14 aprilie 2016 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative”, de către Ministerul Apărării au fost elaborate două proiecte de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor (unul înregistrat cu titlu de inițiativă legislativă din partea unui grup de deputați ai Parlamentului Republicii Moldova – nr. 301 din 6 octombrie 2017 și altul înregistrat cu titlu de inițiativă legislativă din partea Președintelui Republicii Moldova nr. 304 din 9 octombrie 2017), una dintre propunerile de amendare a legii respective fiind acordarea militarilor prin contract a dreptului de a beneficia de concediu paternal.</p> <p>Cu regret, din motive politice, promovarea acestor două inițiative legislative a eșuat.</p> <p>Totodată, prin intermediul Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, amendamentele respective au fost înaintate spre aprobare Guvernului și, respectiv, ulterior, Parlamentului, în cele din urmă acestea fiind adoptate, cu ulterioara promulgare de către Președintele Republicii Moldova.</p> <p>Prin urmare, în temeiul Legii nr. 184/2018 pentru modificarea unor acte legislative, începînd cu data de 1 ianuarie 2019, bărbații care îndeplinesc serviciul militar prin contract beneficiază de dreptul de a utiliza concediu paternal.</p> <p>În acest sens, pe parcursul trimestrului I al anului 2019 urmează a fi operate inclusiv completări la Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, aprobat prin HG nr. 941/2006.</p> <p>De asemenea, la etapa elaborării proiectelor planurilor de cooperare militară bilaterală cu partenerii străini (Marea Britanie, Germania, Lituania, Ucraina etc.), Ministerul Apărării a solicitat suport în vederea organizării unor vizite de studiu peste hotare sau delegării unor experți internaționali în Republica Moldova, în scopul preluării celor mai bune practici privind introducerea stimulentei/programei de încurajare a bărbaților care îndeplinesc serviciul militar în Armata Națională să se implice mai mult (mai activ) în creșterea/educația copiilor.</p>

1	2	3	4	5
2.3	Instituirea facilității de sporire a accesului la servicii de educație antepreșcolară pentru copiii angajaților (militari, polițiști și funcționari cu statut special) din sectorul de securitate și apărare	2021	Proiecte de sporire a accesului la servicii de educație antepreșcolară pentru copiii angajaților din sectorul de securitate și apărare elaborate și aprobate în fiecare instituție vizată	<p>ÎN PROCES DE REALIZARE</p> <p>În luna decembrie 2018, a fost elaborat proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative (în speță – <i>Legea securității statului nr. 618/1995, Legea nr. 619/1995 privind organele securității statului, Legea nr. 1244/2002 cu privire la rezerva Forțelor Armate, Legea nr. 1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, Legea nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor și Legea nr. 52/2007 cu privire la aprobarea Regulamentului disciplinei militare</i>), care prevede că copiilor de militar li se oferă, cu prioritate, locuri în instituțiile de învățământ general publice.</p> <p>La data de 5 decembrie 2018, proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Apărării (https://www.army.md), la compartimentul „Transparența Decizională”, rubrica „Anunțurile privind inițierea elaborării deciziei” și „Anunțurile privind organizarea consultării publice”, precum și pe platforma guvernamentală https://particip.gov.md (în directoriul „Modul de participare – Proiecte – Ministere – Ministerul Apărării”).</p>
Obiectivul 3. Prevenirea și combaterea discriminării, hărțuirii sexuale și violenței în bază de gen din cadrul sectorului				
3.1.	Elaborarea procedurilor interne cu privire la prevenirea și combaterea discriminării, hărțuirii sexuale și violenței în bază de gen din cadrul sectorului de securitate	2018	Proceduri interne aprobate în fiecare instituție vizată, în temeiul celor mai bune practici existente	<p>REALIZAT PARTIAL</p> <p>În temeiul Memorandumului de înțelegere între Ministerul Apărării și Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitate de Gen și Abilitarea Femeilor (UN Women), semnat la 17 iulie 2018, pentru elaborarea proiectului Regulamentului cu privire la modul de prevenire, sesizare, examinare, raportare și soluționare a cazurilor de discriminare, hărțuire sexuală și violență în bază de gen, Ministerul Apărării beneficiază de consiliere din partea Centrului Național de Studii și Informare pentru Problemele Femeii „Parteneriat pentru Dezvoltare” (CPD).</p> <p>Astfel, în cadrul proiectului „Susținerea liderismului și participării femeilor la luarea deciziilor în Republica Moldova”, implementat de CPD prin intermediul Acordului de colaborare în baza de proiecte cu UN Women, finanțat de Guvernul Suediei și UN Women, în procesul de elaborare a procedurilor interne cu privire la prevenirea și combaterea discriminării, hărțuirii sexuale și violenței în bază de gen, Ministerul Apărării este asistat de către experții Vadim Vieru (pe aspecte juridice) și Pelaghia Stegari (pe aspecte de management al resurselor umane).</p>

1	2	3	4	5
				<p>La data de 16 noiembrie 2018, în cadrul unei ședințe comune de lucru cu participarea reprezentanților Ministerului Apărării, Ministerului Afacerilor Interne, Inspectoratului General al Poliției, Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, Inspectoratului General de Carabinieri, Centrului „Parteneriat pentru Dezvoltare” și experților V. Vieru, P. Stegari, a fost prezentat conceptul Regulamentului privind prevenirea și combaterea discriminării, hărțuirii și violenței în bază de gen, fiind puse în discuție propunerile privind prevenirea și investigarea fenomenelor de hărțuire, hărțuire sexuală și altor fenomene distructive.</p> <p>Definitivarea și aprobarea actului normativ nominalizat este preconizată pentru finele trimestrului I al anului 2019, iar în perioada imediat următoare urmează a fi organizată și desfășurată instruirea generală a efectivului în domeniul prevenirii discriminării, hărțuirii sexuale și violenței în bază de gen, precum și instruirea specială a persoanelor cu mandat în examinarea și abordarea cazurilor de discriminare, hărțuire sexuală și violență în bază de gen.</p>
3.2	Desemnarea persoanelor cu mandat în examinarea și abordarea cazurilor de discriminare, hărțuire sexuală și violență în bază de gen	2019	Persoană responsabilă de examinarea cazurilor de discriminare, hărțuire sexuală și violență desemnată de fiecare instituție vizată	<p><u>REALIZAT PARȚIAL</u></p> <p>În temeiul prevederilor Legii nr. 5/2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați și Regulamentul Grupului coordonator în domeniul gender, aprobat prin OMA nr. 203 din 22 martie 2018, membrii Grupului coordonator în domeniul gender dispun de următoarele atribuții:</p> <ul style="list-style-type: none"> - examinarea cazurilor de discriminare după criteriul de sex și de hărțuire sexuală în structurile și unitățile militare; - examinarea petițiilor persoanelor juridice și persoanelor fizice asupra cazurilor de discriminare după criteriul de sex; - remiterea în adresa organelor de drept abilitate materialele acumulate în cazurile de examinare a plîngerilor privind hărțuirea sexuală la locul de serviciu/muncă . <p>Concomitent, în baza actelor normative invocate supra, unitățile gender din cadrul aparatului central al Ministerului Apărării și Marelui Stat Major al Armatei Naționale sunt împuternicite să identifice, să studieze și să contribuie la soluționarea problemelor de discriminare după criteriul de sex în domeniul de activitate, precum și să participe la examinarea petițiilor asupra cazurilor de discriminare după criteriul de sex și de hărțuire sexuală la locul de serviciu/muncă.</p> <p>Totodată, în conformitate cu prevederile Regulamentului disciplinei militare și Regulamentului serviciului interior al Forțelor Armate, militarul se poate adresa șefului său nemijlocit, iar în caz de necesitate deosebită - șefului superior, inclusiv pentru soluționarea unei probleme legate de hărțuirea sexuală, iar comandanții (șefii) sunt obligați, conform regulamentelor militare, să inițieze în astfel de cazuri cercetări administrative.</p>

1	2	3	4	5
				<p>De asemenea, în cadrul Ministerului Apărării este creată subdiviziunea specializată – Inspectoratul militar, iar în Marele Stat Major al Armatei Naționale – Secția poliție militară, ambele avînd împuternicirile necesare pentru a investiga și soluționa inclusiv cazurile de hărțuire sexuală.</p> <p>Suplimentar, concomitent cu aprobarea și punerea în aplicare a Regulamentului cu privire la modul de prevenire, sesizare, examinare, raportare și soluționare a cazurilor de discriminare, hărțuire sexuală și violență în bază de gen în cadrul Ministerului Apărării, cercul persoanelor cu mandat în examinarea și abordarea cazurilor de discriminare, hărțuire sexuală și violență în bază de gen urmează a fi lărgit (inclusiv juriștilor, psihologilor, personalului subdiviziunilor resurse umane).</p>
3.3.	Implementarea unui program de instruire în scopul prevenirii discriminării, hărțuirii sexuale și violenței în bază de gen pentru persoanele responsabile de domeniul respectiv	2019-2021	100% de participanți la programul de instruire dintre persoanele responsabile de managementul resurselor umane din instituțiile vizate	<p><u>ÎN PROCES DE REALIZARE</u></p> <p>În perioada iulie – decembrie 2018, cu suportul UN Women Moldova au fost organizate și desfășurate 7 ateliere de instruire (Chișinău – 5, Bălți – 1, Cahul – 1), cu participarea membrilor Grupului coordonator în domeniul gender din Ministerul Apărării, specialiștilor resurse umane, juriștilor și psihologilor din unitățile militare ale Armatei Naționale și cadrelor didactice din cadrul Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” (în total – 146 de persoane, dintre care: Femei – 93, Bărbați – 53), în cadrul cărora a fost abordată tematica prevenirii și combaterii discriminării, hărțuirii sexuale și violenței în bază de gen.</p> <p>De asemenea, în perioada 12-13 iulie 2018, un reprezentant al Grupului coordonator în domeniul gender a participat la atelierul de instruire „Aspecte privind documentarea cazurilor de violență în bază de gen”, iar la data de 15 noiembrie 2018, o reprezentantă Grupului coordonator în domeniul gender a participat la Masa rotundă de consultare a Ghidului practic „Documentarea violenței în bază de gen”. Ambele activități au fost organizate și desfășurate în cadrul proiectului comun „Promovarea respectării drepturilor femeilor în Republica Moldova prin combaterea violenței în bază de gen”, implementat de către Asociația Obștească „Promo-LEX”, Centrul de Reabilitare a Victimelor Torturii „Memoria” și Asociația Împotriva Violenței „Casa Mărioarei”, fiind finanțat de către Uniunea Europeană.</p>

1	2	3	4	5
Obiectivul 4. Dezvoltarea unui sistem incluziv și proactiv de management al resurselor umane				
4.1.	Organizarea anuală a campaniilor de recrutare a femeilor în sectorul de securitate și apărare	2019-2020	Acțiuni de recrutare demarate care vizează cel puțin 10% din efectivul fiecărei instituții (fiecare instituție va promova în modul cel mai direct oportunitățile de angajare în cadrul instituției pentru un număr care este egal cu cel puțin 10% din efectivul acesteia)	<p><u>ÎN PROCES DE REALIZARE</u></p> <p>Conform Planului de acțiuni cu privire la punerea în aplicare a Programului național de implementare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind Femeile, Pacea și Securitatea pentru anii 2018-2021, aprobat prin HG nr. 259/2018, realizarea acestei acțiuni este planificată pentru anul 2019.</p> <p>Respectiv, în corespundere cu prevederile Planului de acțiuni privind punerea în aplicare în cadrul Armatei Naționale a Programului național de implementare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind Femeile, Pacea și Securitatea pentru perioada 2018-2021, aprobat prin OMA nr. 519 din 12 iulie 2018, procesul de elaborare a Concepției privind recrutarea femeilor în cadrul Armatei Naționale urmează a fi realizat pe parcursul trimestrului I al anului 2019, iar organizarea campaniilor de informare-recrutare pentru încurajarea femeilor și bărbaților de a se încadra în serviciul militar prin contract în Armata Națională sau de opta pentru studii în Academia Militară a Forțelor Armate se va desfășura anual, în perioada 2019-2021.</p> <p>Totodată, la data de 2 septembrie 2018, în cadrul evenimentului public „Ziua Ușilor Deschise”, organizat cu prilejul Zilei Armatei Naționale, în cadrul Ministerului Apărării, reprezentanții J1 Direcție personal și mobilizare Marele Stat Major al Armatei Naționale au desfășurat convorbiri cu cetățenii prezenți la eveniment, încurajând atât bărbații, cât și femeile, de a se încadra în serviciul militar prin contract în Armata Națională, inclusiv să opteze pentru studii în cadrul Academiei Militare a Forțelor Armate. Inclusiv, în acest sens, în toate sectoarele mun. Chișinău au fost repartizate materiale promoționale (peste 2000 de pliante cu informații privind cariera militară, fanioane, maiouri și chipiuri cu simbolica Armatei Naționale).</p> <p>De asemenea, în scopul promovării serviciului militar, în cadrul târgului locurilor de muncă, desfășurat în perioada 21-22 septembrie 2018, în incinta Palatului Național „Nicolae Sulac”, reprezentanții Centrului militar al mun. Chișinău au oferit consultanță referitor la oportunitățile de carieră în Armata Națională. Inclusiv, au fost distribuite circa 800 de pliante cu informații privind cariera militară.</p> <p>Suplimentar, au fost organizate 15 acțiuni de informare în cadrul activităților de educație militaro-patriotică a tinerei generații, inclusiv pentru promovarea imaginii Armatei Naționale în societate, precum și în vederea încurajării atât a bărbaților, cât și a femeilor, de a alege cariera militară.</p>

1	2	3	4	5
				<p>Concomitent, în prezent, se lucrează asupra elaborării conceptelor materialelor promoționale ce vor fi utilizate în cadrul campaniilor de informare-recrutare pentru încadrare în serviciul militar prin contract și înmatricularea la studii în Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”. Materialele respective urmează a fi realizate (editate și multiplicare) în cadrul Proiectului „Suport pentru reforma sectorului de securitate în Republica Moldova”.</p>
4.2.	Ajustarea procedurilor de recrutare din perspectiva nondiscriminării și egalității de gen	2018	Proceduri de recrutare ajustate din perspectiva nondiscriminării și egalității de gen în fiecare instituție vizată, în temeiul celor mai bune practici existente	<p><u>REALIZAT PARTIAL</u></p> <p>În vederea realizării acțiunii respective, în cadrul Proiectului PNUD „Suport pentru reforma sectorului de securitate în Republica Moldova” (2018-2020), Ministerului Apărării i-a fost oferit suport prin intermediul unei consultante naționale în domeniul egalității de gen – Doina Ioana Străisteanu, avocată și expertă în Drepturile Omului.</p> <p>Astfel, pe parcursul trimestrului IV al anului 2018, a fost desfășurată analiza din perspectiva asigurării principiului egalității de gen și prevenirii discriminării a procedurilor de recrutare ce se conțin în Legea nr. 1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, Legea nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor, Regulamentul cu privire la activitatea catedrelor militare în cadrul instituțiilor de învățământ superior publice, aprobat prin HG nr. 587/2003, Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, aprobat prin HG nr. 941/2006, precum și, în mod special, a prevederilor Regulamentului de organizare a recrutării, selectării și admiterii candidaților în instituțiile de învățământ militar, aprobat prin OMA nr. 124 din 4 mai 2009 și Ghidului carierei militare a subofițerilor și ofițerilor din Armata Națională, aprobat prin OMA nr. 340 din 18 decembrie 2008.</p> <p>La finele anului 2018, de către doamna D. I. Străisteanu, consultantă națională în domeniul egalității de gen, a fost elaborat Raportul privind evaluarea procedurii de recrutare a personalului din perspectiva egalității de gen și a nediscriminării, care conține concluzii și recomandări în acest sens.</p> <p>La etapa actuală, în baza documentului respectiv și a altor materiale prezentate, a fost inițiată elaborarea unei Instrucțiuni privind aplicarea în cadrul Armatei Naționale a prevederilor Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate și elaborarea unui nou Ghid al carierei militare, care vor reflecta inclusiv recomandările doamnei D. I. Străisteanu, aprobarea acestor proiecte fiind preconizată pentru finele anului 2019.</p>

1	2	3	4	5
4.3.	Instruirea specialiștilor în resurse umane din sectorul de securitate și apărare în domeniul nondiscriminării și egalității de gen	2019	Program de instruire elaborat și aprobat în fiecare instituție vizată	<p><u>ÎN PROCES DE REALIZARE</u></p> <p>În prezent, Ministerul Apărării nu dispune de un program propriu de instruire în domeniul egalității de gen.</p> <p>Totuși, cu suportul UN Women Moldova, conform Planului bilateral de acțiuni anexat la Memorandumul de înțelegere între Ministerul Apărării și Entitatea <i>Națiunilor Unite</i> pentru Egalitate de Gen și Abilitarea <i>Femeilor</i>, semnat la 17 iulie 2018, specialiștii/specialistele în resurse umane din cadrul aparatului central al Ministerului Apărării, Marelui Stat Major al Armatei Naționale, organelor administrativ-militare și unităților militare, au beneficiat de mai multe instruirii în domeniul egalității de gen.</p> <p>În perioada iulie-decembrie 2018, cu suportul UN Women Moldova au fost organizate și desfășurate 6 ateliere de instruire (Chișinău – 4, Bălți – 1, Cahul – 1) cu tematica „Principiile egalității de gen”, fiind instruiți 77 reprezentanți/representante din cadrul subdiviziunilor resurse umane, dintre care: femei – 58, bărbați – 19.</p> <p>De asemenea, reprezentanții/representantele din cadrul Direcției politici de dezvoltare a resurselor umane și învățământ militar a Ministerului Apărării și J1 Direcție personal și mobilizare a Marelui Stat Major al Armatei Naționale, au beneficiat de următoarele instruirii:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 20 iunie 2018 – Atelier de instruire „UNDP Gender Equality Seal Certification Programme for Public and Private Organisations” (Moldova), organizat în cadrul Proiectului PNUD „Suport pentru reforma sectorului de securitate în Republica Moldova” (mun. Chișinău) – 3 persoane (0F/3B); - 9 august 2018 – Seminar „Importanța Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind femeile, pacea și securitatea”, organizat de către Centrul de Informare și Documentare privind NATO din Republica Moldova (mun. Chișinău) – 22 persoane (13F/9B); - 23-24 octombrie 2018 – Seminar de instruire „Perspectiva egalității de gen în sectorul de apărare”, organizat în cadrul Proiectului PNUD „Suport pentru reforma sectorului de securitate în Republica Moldova”, cu participarea experților SEESAC/UNDP (or. Vadul lui Vodă) – 4 persoane (1F/3B); - 25-26 octombrie 2018 – Training „Utilizarea statisticilor de gen”, organizat de către Biroul Național de Statistică (or. Vadul lui Vodă) – 2 persoane (0F/2B).

1	2	3	4	5
4.4.	Revizuirea și ajustarea procedurilor de promovare în funcții conform celor mai bune practici în ceea ce privește transparența și integritatea	2018-2019	Analiză a procedurilor de promovare în funcții, realizată în baza celor mai bune practici de transparență și integritate	<p><u>ÎN PROCES DE REALIZARE</u></p> <p>În vederea realizării acțiunii respective, în cadrul Proiectului PNUD „Suport pentru reforma sectorului de securitate în Republica Moldova” (2018-2020), Ministerului Apărării i-a fost oferit suport prin intermediul unei consultante naționale în domeniul egalității de gen – Doina Ioana Străisteanu, avocată și expertă în Drepturile Omului. Astfel, pe parcursul trimestrului IV al anului 2018, a fost desfășurată analiza din perspectiva asigurării principiului egalității de gen și prevenirii discriminării a procedurilor de promovare în funcții ce se conțin în Legea nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor, Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, aprobat prin HG nr. 941/2006, precum și, în mod special, a prevederilor Ghidului carierei militare a subofițerilor și ofițerilor din Armata Națională, aprobat prin OMA nr. 340 din 18 decembrie 2008.</p> <p>La finele anului 2018, de către doamna D. I. Străisteanu, consultantă națională în domeniul egalității de gen, a fost elaborat Raportul privind evaluarea procedurii de promovare a personalului din perspectiva egalității de gen și a nediscriminării.</p> <p>La etapa actuală, în baza documentului respectiv și a altor materiale prezentate, a fost inițiată elaborarea unei Instrucțiuni privind aplicarea în cadrul Armatei Naționale a prevederilor Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate și elaborarea unui nou Ghid al carierei militare, care vor reflecta inclusiv recomandările doamnei D. I. Străisteanu, aprobarea acestor proiecte fiind preconizată pentru finele anului 2019.</p>
4.5.	Îmbunătățirea sistemului de colectare a datelor cu privire la resursele umane din perspectiva egalității de gen	2018	Toate datele existente cu privire la resursele umane din sistem dezagregate din perspectiva genului	<p><u>REALIZAT</u></p> <p>În prezent, sistemul automatizat de evidență a resurselor umane de care dispune Ministerul Apărării oferă posibilitatea includerii informației cu privire la sexul personalului, precum și poate furniza diverse rapoarte statistice, care includ date dezagregate pe criteriu de gen.</p> <p>Informațiile privind resursele umane ale aparatului central al Ministerului Apărării, expediate în adresa Biroului Național de Statistică, conțin date dezagregate pe criteriu de gen.</p> <p>Menționăm că, statisticile colectate și utilizate de subdiviziunile resurse umane din cadrul aparatului central al Ministerului Apărării și Marelui Stat Major al Armatei Naționale conțin date dezagregate pe sexe.</p>

1	2	3	4	5
				Totodată, în scopul consolidării capacității de răspuns a datelor și a sistemului statistic de gen, în cuprinsul OMA nr. 519 din 2018 „Cu privire la aprobarea Planului de acțiuni privind punerea în aplicare în cadrul Armatei Naționale a Programului național de implementare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind Femeile, Pacea și Securitatea pentru perioada 2018-2021”, și anume, la pct. 3 subpct. 2), 3) și pct. 7, au fost incluse prevederi referitor la prezentarea informației cu privire la situația pe efectiv și a informației privind participarea efectivului Armatei Naționale în misiuni/operații internaționale, cu dezagregarea datelor pe criteriu de gen, precum și asigurarea prezentării datelor cu privire la personal dezagregate pe criteriu de gen la întocmirea rapoartelor, notelor-informative, dărilor de seamă etc.

Obiectivul 5. Implementarea acomodării rezonabile și a măsurilor pozitive în cadrul sectorului de securitate și apărare

5.4.	Revizuirea și adaptarea rezonabilă a cerințelor fizice obligatorii din cadrul sectorului de securitate și apărare pentru de femei și bărbați	2020	Studiu realizat cu privire la oportunitatea revizuirii cerințelor fizice în baza practicilor internaționale	<p>ÎN PROCES DE REALIZARE</p> <p>În vederea realizării acțiunii respective, în cadrul Proiectului PNUD „Suport pentru reforma sectorului de securitate în Republica Moldova” (2018-2020), Ministerului Apărării i-a fost oferit suport prin intermediul unei consultante naționale în domeniul egalității de gen – Doina Ioana Străisteanu, avocată și expertă în Drepturile Omului.</p> <p>Astfel, pe parcursul trimestrului IV al anului 2018, a fost desfășurată analiza din perspectiva asigurării principiului egalității de gen și prevenirii discriminării a cerințelor obligatorii privind probele fizice ce se conțin în Regulamentul pregătirii fizice militare, aprobat prin OMA nr. 100 din 5 martie 2015.</p> <p>La finele anului 2018, de către doamna D. I. Străisteanu, consultantă națională în domeniul egalității de gen, a fost elaborat Raportul cu recomandări pentru implementarea egalității de gen în standardele sportive pentru recrutarea și evaluarea militarilor, care conține concluzii și recomandări în acest sens.</p> <p>La etapa actuală, în baza documentului respectiv și a altor materiale prezentate, a fost inițiată revizuirea Regulamentului pregătirii fizice militare.</p>
------	--	------	---	--

Obiectivul 6. Consolidarea transparenței și implicării societății civile în deciziile adoptate în cadrul sectorului de securitate și apărare

6.1.	Crearea grupurilor de experți/experte consultative din domeniul drepturilor omului și a egalității de gen în special	2018	Grupuri de experții/experte consultative create/consolidate în fiecare instituție vizată	<p>REALIZAT PARTIAL</p> <p>Prin OMA nr. 780 din 26 decembrie 2017, au fost instituite 12 comisii permanente și 3 grupuri de lucru, dintre care, doar în componența a 3 comisii (Comisia centrală de atestare a MA, Comisia pentru evaluarea condițiilor de muncă la locurile de muncă a efectivului unităților militare și instituțiilor MA pentru care pot fi stabilite sporuri de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile, Comisia pentru revizuirea cadrului normativ din domeniul militar) au fost incluse, în calitate de membri, unitățile gender din cadrul ministerului.</p>
------	--	------	--	---

1	2	3	4	5
				<p>La finele anului 2018, a fost inițiată revizuirea componenței tuturor comisiilor și grupurilor de lucru din cadrul ministerului, prin includerea în componența acestora a unităților gender.</p> <p>Totodată, a fost solicitat suportul de la UN Women Moldova privind identificarea unor experți în domeniul drepturilor omului și egalității de gen, care s-ar putea implica în activitatea Comisiei pentru revizuirea cadrului normativ din domeniul militar din cadrul Ministerului Apărării.</p> <p>Astfel, urmează a fi operate următoarele modificări:</p> <ul style="list-style-type: none"> - includerea în componența Comisiei pentru revizuirea cadrului normativ din domeniul militar a unei experte în domeniul drepturilor omului; - asigurarea reprezentativității femeilor în Comisia respectivă prin includerea în componența acesteia a șefei Direcției cooperare internațională și șefei Secției analiză, monitorizare și evaluare a politicilor, întrucât actualmente nici o femeie nu face parte din acest organ consultativ; - desemnarea în calitate de secretar al Comisiei respective a unității gender din cadrul Direcției politici de dezvoltare a resurselor umane și învățământ militar. <p>Reieșind din faptul că, în prezent, autoritățile administrative și instituțiile din subordinea Ministerului Apărării se află în proces de reorganizare, acest deziderat urmează a fi soluționat după aprobarea noilor state de organizare ale entităților respective și după numirea personalului în funcțiile nou-create.</p> <p>Primele unități gender au fost instituite în anul 2009 la nivelul aparatului central al Ministerului Apărării și Marelui Stat Major al Armatei Naționale, iar prima componență a Grupului coordonator în domeniul gender a fost aprobată în anul 2011. Cu regret, activitatea acestora până inclusiv finele semestrului II al anului 2017 a fost insuficientă și, pe alocuri, inefficientă.</p> <p>Prin OMA nr. 203 din 22 martie 2018, a fost aprobată o nouă componență Grupului coordonator în domeniul gender.</p> <p>Președinte al Grupului coordonator a fost desemnat Secretarul de stat al Ministerului Apărării, iar în calitate de membri sunt desemnate unitățile gender din cadrul aparatului central al Ministerului Apărării și Marelui Stat Major al Armatei Naționale, inclusiv o expertă în domeniul gender – doamna Natalia Albu, Director al Centrului Cercetări Strategice al Institutului de Cercetări Juridice și Politice al AȘM, doctor în științe politice, conferențiar universitar.</p> <p>Componența Grupului coordonator în domeniul gender, de asemenea, urmează a fi modificată, și anume:</p>

1	2	3	4	5
				<p>- prin crearea în cadrul Grupului coordonator a două poziții de vicepreședinte: una va fi ocupată de către un bărbat, iar alta de o femeie, funcții de conducere în cadrul aparatului central al Ministerului Apărării;</p> <p>- prin crearea de unități gender suplimentare în cadrul Direcției management instituțional Ministerul Apărării, Direcției planificare strategică Marele Stat Major al Armatei Naționale, Inspectoratul militar al Ministerului Apărării și Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”, cu includerea acestora în componența Grupului coordonator.</p> <p>Prin urmare, după operarea acestor modificări va fi asigurată o mai bună reprezentativitate a femeilor (6 bărbați și 7 femei) în cadrul Grupului coordonator, precum și le se va oferi posibilitate să participe la luare deciziilor în domeniul respectiv, inclusiv să exercite monitorizarea și controlul executării acestora.</p> <p>Reieșind din faptul că, în prezent, autoritățile administrative și instituțiile din subordinea Ministerului Apărării se află în proces de reorganizare, acest deziderat urmează a fi soluționat după aprobarea noilor state de organizare ale entităților respective și după numirea personalului în funcțiile nou-create.</p>
6.2.	Instituirea unui proces de consultare proactiv, previzibil și permanent cu societatea civilă	2018-2021	Cel puțin 5 dezbateri publice anuale organizate în fiecare instituție pentru consultarea proiectelor de decizii relevante	<p><u>REALIZAT</u></p> <p>La data de 10 mai 2018, proiectul Programului „Armata Profesionistă 2018-2021” a fost pus în dezbatere publică în cadrul Mesei rotunde privind rolul modern al Armatei Naționale, organizată de Ministerul Apărării, în parteneriat cu Asociația pentru Politică Externă.</p> <p>În perioada 13-14 iunie 2018, proiectul Planului de acțiuni privind punerea în aplicare în cadrul Armatei Naționale a Programului național de implementare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind Femeile, Pacea și Securitatea pentru perioada 2018-2021, a fost consultat cu reprezentanții societății civile în cadrul Atelierului de lucru „Elaborarea planurilor instituționale din cadrul Programului Național de implementare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind Femeile, Pacea și Securitatea”, organizat de Centrul de Informare și Documentare privind NATO din Republica Moldova și Institutului pentru Securitate Inclusivă din Washington (SUA).</p> <p>Inclusiv, reprezentanții Ministerului Apărării au participat la dezbateri/consultări, alături de reprezentanții societății civile, în cadrul următoarelor evenimente:</p> <p>- Ședințele Tehnice de Coordonare în domeniul Anti-Trafic și Gender din cadrul Programului Anti-Trafic și Gender al Misiunii OSCE (14 februarie, 18 aprilie, 13 iunie, 12 septembrie și 14 noiembrie 2018);</p>

1	2	3	4	5
				<ul style="list-style-type: none"> - Ședința grupului de lucru la nivel înalt și la nivel ethnic privind elaborarea și aprobarea Planului național de acțiuni cu privire la Rezoluția 1325 a Consiliului de Securitate al ONU (20 februarie 2018); - Conferința științifico-practică „Libertatea întrunirilor în Republica Moldova. Evoluția legislației cu privire la întruniri. Lecții învățate, așteptări și tendințe” (23 februarie 2018); - Atelier de lucru „Elaborarea planurilor instituționale din cadrul Programului Național de implementare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind Femeile, Pacea și Securitatea” (13-14 iunie 2018); - Atelierul de lucru „Media – Femeile, Pacea și Securitatea” (15-17 august 2018); - Masa rotundă dedicată prezentării proiectului Raportului pe țară „Studiul OSCE privind bunăstarea și siguranța femeilor” (14 noiembrie 2018); - Masa rotundă cu genericul „Prezentarea Ghidului practic de documentare a cazurilor de violență în bază de gen” (15 noiembrie 2018); - Conferința națională cu genericul „Realizarea Planului Național de Acțiuni privind implementarea Rezoluției 1325 a CS al ONU: modalități de implementare și mecanismul de monitorizare” (15 noiembrie 2018). <p>De asemenea, Ministerul Apărării a întocmit o listă generală a părților interesate în procesul de consultare publică desfășurat în cadrul ministerului, care este actualizată anual, în această listă fiind incluse și organizații care promovează egalitatea între femei și bărbați, cum ar fi, de exemplu: Asociația Obștească „Gender-Centru”, Coaliția nediscriminare, Centrul „Parteneriat pentru Dezvoltare”, Centrul de Drept al Femeilor ș.a.</p> <p>În cazul elaborării de către Ministerul Apărării a proiectelor de politici publice sau proiectelor de acte normative ce au tangență cu aspectele privind egalitatea de gen, aceste organizații urmează a fi consultate în mod obligatoriu.</p> <p>Totodată, în scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și Regulamentului cu privire la procedurile de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 967/2016, este asigurată publicarea proiectelor de documente de politici și proiectelor de acte normative spre consultare publică cu societatea civilă prin plasarea acestora pe pagina web oficială a Ministerului Apărării (www.army.md), la compartimentul „Transparența Decizională”, rubrica „Anunțurile privind inițierea elaborării deciziei” și „Anunțurile privind organizarea consultării publice”, precum și pe platforma guvernamentală <i>particip.gov.md</i> (în directoriul „Modul de participare – Proiecte – Ministere – Ministerul Apărării”).</p>

1	2	3	4	5
				<p>Astfel, pe parcursul anului 2018, de către Ministerul Apărării au fost elaborate 24 de proiecte de acte normative de nivel național (proiecte de legi – 6, proiecte de HG – 18), dintre care 14 au fost adoptate (proiecte de legi – 4, proiecte de HG – 10), toate fiind în prealabil supuse consultărilor publice.</p> <p>Concomitent, în scopul asigurării unui proces de consultare proactiv, previzibil și permanent cu societatea civilă, în adresa Centrului de Informare și Documentare privind NATO, Centrului Național de Studii și Informare pentru Problemele Femeii „Parteneriat pentru Dezvoltare” și Asociației Obștești „Gender-Centru”, au fost expediate scrisori de intenție privind încheierea unor acorduri bilaterale de colaborare. Din partea tuturor organizațiilor vizate au fost recepționate răspunsuri privind acceptarea inițiativei.</p> <p>În prezent, derulează procesul de elaborare a proiectelor acordurilor de colaborare, semnarea acestora fiind preconizată pînă la finele lunii februarie 2019.</p>
6.3.	Crearea parteneriatelor cu organizațiile din domeniul drepturilor omului și egalității de gen	2019-2021	Cel puțin o inițiativă realizată în comun cu o organizație din domeniul drepturilor omului și a egalității de gen de fiecare instituție vizată	<p><u>ÎN PROCES DE REALIZARE</u></p> <p>La finele anului 2018, în adresa Centrului de Informare și Documentare privind NATO, Centrului Național de Studii și Informare pentru Problemele Femeii „Parteneriat pentru Dezvoltare” și Asociației Obștești „Gender-Centru”, au fost expediate scrisori de intenție privind încheierea unor acorduri bilaterale de colaborare. Din partea tuturor organizațiilor vizate au fost recepționate răspunsuri privind acceptarea inițiativei.</p> <p>În prezent, derulează procesul de elaborare a proiectelor acordurilor de colaborare, semnarea acestora fiind preconizată pînă la finele lunii februarie 2019.</p>
Obiectivul 7. Dezvoltarea capacităților instituționale pentru integrarea dimensiunii de gen în politicile de securitate și apărare				
7.1.	Revizuirea tuturor politicilor de securitate din perspectiva egalității de gen	2018	Politici din sectorul de securitate analizate din perspectiva egalității de gen	<p><u>REALIZAT PARȚIAL</u></p> <p>Perspectiva egalității de gen a fost inclusă în documentele de politici și documentele strategice ce vizează sectorul de apărare, aprobate în ultimii trei ani, și anume:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2016-2018, aprobat prin HG nr. 890/2016 (la capitolul IX „Politici sociale proactive”, subcapitolul „Asistență socială și protecția familiei”, stabilește necesitatea desfășurării procesului de autoevaluare pe dimensiunea gender în sectorul de securitate și apărare); - Strategia pentru asigurarea egalității între femei și bărbați în Republica Moldova pe anii 2017-2021 și Planul de acțiuni privind implementarea acesteia, aprobate prin HG nr. 259/2017 (Aria de intervenție: „Egalitatea de gen în sectorul de securitate și apărare”);

1	2	3	4	5
				<p>- Planul individual de acțiuni al Parteneriatului RM – NATO pe anii 2017-2019, aprobat prin HG nr. 736/2017 (în textul documentului este subliniată importanța implementării Rezoluției 1325 a CS al ONU privind rolul femeilor în asigurarea păcii și securității ca element al reformei sectorului de securitate și apărare, unul din angajamentele asumate în cadrul parteneriatului RM – NATO fiind elaborarea și aprobarea Planului de acțiuni pentru implementarea prevederilor Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind rolul femeilor în asigurarea păcii și securității, precum și monitorizarea implementării acestuia);</p> <p>- Strategia națională de apărare și Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de apărare pentru anii 2018-2022, aprobate prin HP nr. 134/2018 (în textul documentului se atrage o atenție deosebită asupra faptului că, integrarea perspectivei de gen în cadrul politicilor de securitate și apărare a țării se va produce în conformitate cu necesitățile de completare a sistemului național de apărare cu resurse umane atât pe timp de pace, cât și pe timp de război. Astfel, în Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de apărare pentru anii 2018-2022 au fost incluse acțiuni specifice privind asigurarea egalității de gen în cadrul politicilor de completare a sistemului de securitate și apărare cu resurse umane – acțiunea 2.1.5, Obiectivul specific 2.1);</p> <p>- Programul „Armata Profesională 2018-2021”, aprobat prin HG nr. 601/2018 (în pct. 11 al Programului este reflectată importanța implementării de către Ministerul Apărării a Rezoluției 1325 a CS al ONU privind femeile, pacea și securitatea, scopul principal fiind promovarea egalității de gen în sectorul de securitate și apărare, în special prin realizarea obiectivelor-cheie orientate spre reducerea stereotipurilor legate de rolul femeilor în sectorul de securitate și apărare, prevenirea și combaterea discriminării, hărțuirii și violenței în bază de gen, sporirea participării femeilor în procesul de consolidare a păcii la nivel internațional);</p> <p>- Strategia militară și Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei militare pentru anii 2018-2022, aprobate prin HG nr. 961/2018 (în textul documentului este specificat că, în procesul de încadrare a cetățenilor Republicii Moldova în serviciul militar prin contract va fi pus accent pe asigurarea transparenței și a competitivității, în cadrul mecanismului de selectare și încadrare, în special prin crearea condițiilor de promovare a perspectivei de gen. Respectiv, Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei militare pentru anii 2018-2022 conține acțiuni specifice privind organizarea campaniilor de informare-recrutare pentru încurajarea femeilor și bărbaților de a se încadra în serviciul militar prin contract sau a opta pentru studii militare, precum și referitor la analiza, revizuirea și</p>

1	2	3	4	5
				<p>ajustarea procedurilor de recrutare și promovarea din perspectiva nondiscriminării și egalității de gen – acțiunile 1.2.1.3 și 1.2.1.4, Obiectivul specific 1.2, Obiectivul general 1);</p> <p>- Planul de acțiuni pentru implementarea Concepției dezvoltării profesionale a efectivului de soldați, sergenți și subofițeri ai Armatei Naționale, aprobat prin OMA nr. 423/2018 (la capitolul I „Consolidarea capacităților efectivului de soldați, sergenți și subofițeri ai Armatei Naționale”, Obiectivul 4 „Crearea unui sistem motivațional pentru cariera militară în funcții ale efectivului de soldați, sergenți și subofițeri ai Armatei Naționale”, la acțiunea 6, statuează necesitatea asigurării egalității de gen încadrul politicilor de completare a funcțiilor militare destinate efectivului de soldați, sergenți și subofițeri ai Armatei Naționale, iar la capitolul II „Dezvoltarea capacităților efectivului de soldați, sergenți și subofițeri ai Armatei Naționale”, Obiectivul 4 „Asigurarea interoperabilității capacităților efectivului de soldați, sergenți și subofițeri ai Armatei Naționale cu efectivul similar din armatele statelor partenere”, la acțiunea 3 scoate în evidență necesitatea implicării unui număr mai mare de femei din rîndul capacităților efectivului de soldați, sergenți și subofițeri ai Armatei Naționale, în misiuni/operații internaționale de menținere a păcii).</p> <p>De asemenea, din inițiativa Ministerului Apărării, în scopul eliminării unor reglementări discriminatorii, au fost operate modificări la următoarele acte normative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Legea nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor; - Regulamentul disciplinei militare, aprobat prin Legea nr. 52/2007; - Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, aprobat prin HG nr. 941/2006. <p>La momentul actual, în proces de revizuire se află Strategia de comunicare a Ministerului Apărării și Planul de acțiuni privind implementarea acesteia, iar pînă la finele anului curent urmează a fi elaborate proiectul Regulamentului cu privire la modul de prevenire, sesizare, examinare, raportare și soluționare a cazurilor de discriminare, hărțuire sexuală și violență în bază de gen și proiectul ordinului Ministrului apărării privind unele măsuri de asigurare în cadrul Armatei Naționale a concilierii vieții profesionale cu cea de familie.</p>
7.3.	Desemnarea unităților de gen din cadrul instituțiilor sectorului de securitate	2018	Unități de gen desemnate în fiecare instituție vizată	<p><u>REALIZAT</u></p> <p>Prin OMA nr. 203 din 22 martie 2018, în cadrul aparatului central al Ministerului Apărării și Marelui Stat Major al Armatei Naționale, au fost instituite unități gender în următoarele subdiviziuni:</p>

1	2	3	4	5
				<ul style="list-style-type: none"> - Direcția politică de apărare și planificare a apărării Ministerul Apărării; - Direcția politici de dezvoltare a resurselor umane și învățământ militar Ministerul Apărării; - Direcția planificare resurse financiare și tehnico-materiale Ministerul Apărării; - Secția analiză, monitorizare și evaluare a politicilor Ministerul Apărării; - Direcția personal și mobilizare Marele Stat Major al Armatei Naționale; - Direcția juridică Marele Stat Major al Armatei Naționale. <p>Lista nominală a persoanelor desemnate în calitate de unități gender a fost expediată în adresa Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale.</p> <p>Pentru anul 2019 este planificată crearea de unități gender suplimentare, și anume în:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Direcția management instituțional Ministerul Apărării; - Direcția planificare strategică Marele Stat Major al Armatei Naționale; - Inspectoratul militar al Ministerului Apărării; - Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”.

Obiectivul 8. Susținerea participării femeilor în procesul de consolidare a păcii și în cadrul misiunilor de menținere a păcii

8.1.	Educația continuă a publicului privind cultura păcii și promovarea activităților desfășurate de femei în situație de pace și conflict	2018-2019	Campanii media inițiate și materiale editate privind sensibilizarea publicului la problemele femeilor și fetelor în situație de pace și conflict	<p><u>ÎN PROCES DE REALIZARE</u></p> <p>În luna decembrie a anului 2018, pe pagina web oficială a Ministerului Apărării (www.army.md) la compartimentul „Acasă – Infocentru – Informație utilă”, a fost creată rubrica cu titlul „Femeile, Pacea și Securitatea”, care conține următoarele subrubrici:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Egalitatea de gen în sectorul de securitate și apărare”; - „Implementarea Strategiei pentru asigurarea egalității între femei și bărbați în Republica Moldova”; - „Realizarea Programului național de implementare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind Femeile, Pacea și Securitatea”; - „Planul de acțiuni privind punerea în aplicare în cadrul Armatei Naționale a Programului național de implementare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind Femeile, Pacea și Securitatea”; - „Acte normative și documente de politici în domeniul egalității de gen”; - „Acorduri de colaborare”; - „Informații utile” - „Materiale video”. <p>La momentul actual, rubrica respectivă este completată cu materiale informaționale și media la 40%, urmînd ca în decursul lunilor ianuarie-februarie ale anului 2019, să fie completată integral.</p>
------	---	-----------	--	---

1	2	3	4	5
				<p>De asemenea, de către Centrul mass-media militară din subordinea Ministerului Apărării, pe parcursul anului precedent, au fost realizate următoarele:</p> <p>1) 9 materiale publicate în Revista „Oastea Moldovei”:</p> <ul style="list-style-type: none"> - articol intitulat „Mariana Grama – Am spart ghețarul și sunt prima femeie care a obținut gradul militar de colonel” (nr. 1, ianuarie 2018, pag. 16-17); - articol intitulat „Femeile, Pacea și Securitatea – Ministerul Apărării pune în aplicare prevederile Rezoluției 1325” (nr. 2, februarie 2018, pag. 24-25); - articol intitulat „Jurnalul de campanie al maiorului Natalia Lefter” (nr. 3, martie 2018, pag. 25-26); - articol intitulat „Un vis realizat cu fermitate” (Notă: despre locotenentul Maria Golban) (nr. 4, aprilie 2018, pag. 10-11); - articol intitulat „Femeile promovează pacea și securitatea” (nr. 6, iunie 2018, pag. 22-23); - articol intitulat „Jurnalul de campanie al maiorului Natalia Lefter (II)” (nr. 7, iulie 2018, pag. 22-23); - articol intitulat „Jurnalul de campanie al maiorului Natalia Lefter (III)” (nr. 9, septembrie 2018, pag. 22-23); - articol intitulat „În pas cadentat spre o nouă misiune” (Notă: despre maiorul Iulia Madan) (nr. 10, octombrie 2018, pag. 22-23); - articol intitulat „Lupta pentru performanță” (Notă: despre locotenentul Marina Pavlov) (nr. 11, noiembrie 2018, pag. 18-19). <p>2) 7 materiale difuzate în cadrul emisiunii radio „Scutul Patriei”:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 11 martie 2018 – reportaj „Profesia cu epoleți nu este valabilă doar în cazul bărbaților, apte pentru misiunile militare sunt și doamnele, iar această ipoteză este susținută și în cadrul Rezoluției 1325 privind Femeile, Pacea și Securitatea” (Subiect realizat în contextul Zilei Internaționale a Femeii); - 15 aprilie 2018 – reportaj „Ministerul Apărării pune în aplicare prevederile Rezoluției 1325. Secretarul General de Stat al Ministerului Apărării, Radu Burduja, și reprezentanta interimară de țară a UN Women, Asya Varbanova, au discutat modalitățile de punere în aplicare în cadrul instituției de apărare a prevederilor Programului național de implementare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind Femeile, Pacea și Securitatea pentru anii 2018-2021 și Planului de acțiuni cu privire la punerea în aplicare a acestuia”; - 29 iulie 2018 – reportaj „Ministerul Apărării a semnat un Memorandum de înțelegere cu UN Women Moldova”;

1	2	3	4	5
				<p>- 5 august 2018 – reportaj „Ministerul Apărării împreună cu UN Women Moldova au desfășurat atelierul de instruire cu genericul: „Principiile egalității de gen și comunicarea sensibilă la gen””;</p> <p>- 23 septembrie 2018 – reportaj „Jurnalul de campanie al maiorului Natalia Lefter, observator militar în Sudanul de Sud”</p> <p>- 4 noiembrie 2018 – reportaj „Jurnalul de campanie al maiorului Natalia Lefter, observator militar în Sudanul de Sud. Partea a II-a”</p> <p>- 21 decembrie 2018 – reportaj „Armata Națională – furnizor de securitate. Bilanțul misiunilor de pacificare la care participă militarii moldoveni”.</p> <p>3) 3 materiale difuzate în cadrul emisiunii televizate „La Datorie”:</p> <p>- în ediția din 20 mai 2018 – despre „Marșul pacificatorilor”;</p> <p>- în ediția din 3 iunie 2018 – despre participarea în decurs de 15 ani a militarilor Armatei Naționale la asigurarea păcii, pe plan internațional, sub egida ONU;</p> <p>- în ediția din 28 octombrie 2018 – despre căpitanul Tatiana Sîrghi (AMFA), care urmează a fi detașată în calitate de observator militar în Sudanul de Sud.</p> <p>Inclusiv, de către serviciul informare și comunicare cu mass-media Direcție management instituțional Ministerul Apărării, au fost întreprinse acțiuni în vederea asigurării participării efectivului la interviuri și emisiuni la diferite posturi TV/Radio naționale, precum și interviuri oferite pentru reviste, dintre care menționăm principalele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ianuarie 2018: <ul style="list-style-type: none"> - participarea studentelor-militare ale Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”, Corina și Cristina Sîrbu la emisiunea „Dimineața la RTR” (RTR Moldova), despre alegerea profesiei de militar; - oferirea interviurilor de către maior de justiție Elena Milcenco și maior Natalia Lefter, pentru Revista „Odoraș”, despre experiența în calitate de observator militar ONU; • Februarie 2018: <ul style="list-style-type: none"> - participarea colonelului Alexandru Roman la emisiunea „Loc de Dialog” (Radio Moldova), despre implementarea Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU „Femeile, Pacea și Securitatea” în Republica Moldova; • Martie 2018: <ul style="list-style-type: none"> - oferirea interviurilor de către Secretarul general de stat al Ministerului Apărării, Radu Burduja și maior de justiție Elena Milcenco pentru emisiunea „Mesager”, rubrica „Stop Cadru” (Moldova 1), despre implementarea Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU „Femeile, Pacea și Securitatea”;

1	2	3	4	5
				<p>- participarea colonelului Mariana Grama la campania UN Women „Tu știi că poți”;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aprilie 2018: <ul style="list-style-type: none"> - prezentarea în cadrul proiectului „Ei sunt profesioniștii Armatei Naționale” (Moldova 1) a istoriei de succes a maiorului de justiție Elena Milcenco; • Mai 2018: <ul style="list-style-type: none"> - oferirea interviului de către locotenent Maria Golban, participantă la „Marșului Pacificatorului” (desfășurat la Bălți), pentru posturile de televiziune Moldova 1 și BTV; - oferirea interviului de către maior Iulia Madan, pentru emisiunea „Prima Oră” (Prime TV), despre participarea în calitate de observator militar în misiunea ONU din Republica Centrafricană; - participarea locotenentului Maria Golban, împreună cu locotenentul-major Alexandru Gangan, la emisiunea „O seară perfectă” (PRO TV Moldova), despre Proiectul „24 de ore în Armata Națională”; - oferirea interviurilor în cadrul Proiectul „24 de ore în Armata Națională” pentru Moldova 1, PRO TV Moldova, Canal 3, Radio Moldova, Găgăuz TV, Agora, Jurnal TV; • Iunie 2018: <ul style="list-style-type: none"> - oferirea interviului de către căpitan de justiție Alexandru Drăgulean, pentru Revista ONU, despre implementarea Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU „Femeile, Pacea și Securitatea” în cadrul Armatei Naționale; - oferirea interviurilor de către maior Natalia Lefter, pentru CTC și „Vocea Basarabiei”, despre participarea în misiunea ONU de menținere a păcii din Sudanul de Sud; • Iulie 2018: <ul style="list-style-type: none"> - oferirea interviului de către locotenent-colonel Ala Diaconu, pentru Radio Moldova, despre Memorandumul de înțelegere între Ministerul Apărării și UN Women; • August 2018: <ul style="list-style-type: none"> - oferirea interviului de către maior Iulia Madan, pentru emisiunea „Vorbe bune cu Lilu” (Canal 2), în contextul Zilei Armatei Naționale; • Septembrie 2018: <ul style="list-style-type: none"> - oferirea interviului de către maior de justiție Elena Milcenco, pentru TVR Moldova, despre punerea în aplicare în cadrul Armatei Naționale a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU „Femeile, Pacea, Securitatea”;

1	2	3	4	5
				<ul style="list-style-type: none"> • Octombrie 2018: <ul style="list-style-type: none"> - oferirea interviurilor de către colonel Veaceslav Donica, maior Iulia Madan, căpitan de justiție Alexandru Drăgulean și locotenent Marina Pavlov, pentru Radio Moldova, despre femeile care îndeplinesc serviciul militar în Armata Națională, în contextul punerii în aplicare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU „Femeile, Pacea, Securitatea”; • Noiembrie 2018: <ul style="list-style-type: none"> - oferirea interviurilor de către căpitan Natalia Darii și locotenent Andriana Curtean, pentru TVR Moldova, Moldova 1, Prime TV, Canal 3, Publika TV, RTR Moldova, despre activitatea lor în cadrul Batalionului cu destinație specială „Fulger”; • Decembrie 2018: <ul style="list-style-type: none"> - participarea căpitanului de justiție Alexandru Drăgulean la emisiunea „Punctul pe Azi” (TVR Moldova), despre asigurarea egalității de gen în sectorul de securitate și apărare din Republica Moldova. <p>Comunicate de presă pe pagina web oficială a Ministerului Apărării:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Dialog moldo-suedez la Ministerul Apărării” (14 februarie 2018); - „Consultări moldo-suedeze în domeniul apărării la Stockholm” (23 martie 2018); - „Ministerul Apărării pune în aplicare prevederile Rezoluției 1325” (29 martie 2018); - „Cooperarea dintre Ministerul Apărării și ONU discutată de Eugen Sturza și Dafina Gercheva” (24 mai 2018); - „Ministerul Apărării și UN Women Moldova își consolidează cooperarea” (17 iulie 2018); - „Instruire în domeniul egalității de gen pentru efectivul Armatei Naționale” (26 iulie 2018); - „Secretarul de Stat al Ministerului Apărării, la Conferința „Femeile, Pacea și Securitatea”” (21 septembrie 2018); - „Perspectiva egalității de gen în sectorul de apărare, studiată de reprezentanții Armatei Naționale”(24 octombrie 2018). <p>Este necesar de menționat că, la data de 29 octombrie 2018, pe rețeaua de socializare „Facebook”, a fost creat grupul închis „Femeile din Armata Națională”.</p>

1	2	3	4	5
				<p>Acest grup este destinat de a deveni o platformă de interacțiune dintre femeile care îndeplinesc serviciul militar sau sunt angajate civile în Armata Națională, femeile care deja au trecut în rezerva Forțelor Armate (sau anterior au fost angajate civile în Armata Națională), dar și femeile din familiile militarilor prin contract (soții, mame, surori, concubine, prietene etc.). Este un grup despre femeile din Armata Națională, despre egalitatea și echitatea de gen în sectorul de apărare, promovarea culturii păcii, reflectarea activităților desfășurate de femei în situații de pace și de conflict armat, despre concilierea vieții de familie cu cea profesională și despre multe alte subiecte relevante Agendei „Femeile, Pacea și Securitatea”. La momentul actual, grupul are 1 administrator, 1 moderatoare și 230 de membre. Totodată, în cadrul evenimentelor desfășurate de minister (atelier de instruire, seminare, mese rotunde, vizite de documentare), au fost diseminate 50 de Manuale „Dimensiunea de gen în sectorul de securitate și apărare” (autoare: Natalia Albu) și 30 de Ghiduri informative „Rezoluția 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind Femeile, Pacea și Securitatea” (autoare: Natalia Albu, Elena Mârzac, Ana Negru).</p>
8.2.	Introducerea subiectelor privind discriminarea în bază de gen și violența sexuală și în bază de gen (VSBG) în instruirea personalului pentru misiunile de menținere a păcii	2018	Curriculum revizuit și tematici privind discriminarea în bază de gen și VSBG integrate în procesul de instruire de fiecare instituție vizată	<p><u>REALIZAT</u></p> <p>În prezent, pe baza Centrului perfecționare continuă al Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”, în funcție de necesitățile Armatei Naționale, se desfășoară Cursul de pregătire a militarilor Armatei Naționale destinați pentru executarea misiunilor în calitate de observatori militari în cadrul operațiunilor de menținere a păcii sub egida ONU – o dată pe an, cu durata de 15 zile (Curriculum aprobat la data de 15.08.2013) și Cursul de pregătire a ofițerilor Armatei Naționale, preconizați pentru îndeplinirea misiunilor în Zona de Securitate a RM, în calitate de observator militar și ofițeri de stat major comandamentul Forțelor Mixte de menținere a Păcii – o dată pe an, cu durata de 15 zile (Curriculum revizuit la data de 22.02.2017).</p> <p>Menționăm că, în cadrul programelor de instruire ale cursurilor respective sunt abordate următoarele tematici: noțiunile generale privind asigurarea egalității de gen, prevenirea hărțuirii sexuale și violenței în bază de gen, respectarea diversității, protejarea drepturilor fundamentale ale omului, în special ale femeilor și copiilor afectați de conflicte armate etc.</p> <p>Pregătirea profesională a efectivului contingentelor militare ale Armatei Naționale ce urmează a fi detașate în misiuni/operații internaționale include, în mod obligatoriu, subiecte privind egalitatea de gen în cadrul operațiilor militare, prevenirea și combaterea violenței sexuale și violenței în bază de gen.</p>

1	2	3	4	5
				<p>Astfel, conform Dispozițiunii șefului Marelui Stat Major al Armatei Naționale, comandant al Armatei Naționale nr. 69 din 25 aprilie 2018, cu contingentul Armatei naționale KFOR-9, destinat pentru detașare în misiunea multinațională de menținere a păcii în Kosovo, la data de 4 mai 2018, a fost desfășurată o ședință de instruire cu tema „Perspectivele de gen în cadrul operațiilor de sprijinire a păcii”, cu durată de 2 ore. Respectiv, conform Dispozițiunii șefului Marelui Stat Major al Armatei Naționale, comandant al Armatei Naționale nr. 246 din 6 noiembrie 2018, cu contingentul Armatei Naționale KFOR-10, destinat pentru detașare în misiunea multinațională de menținere a păcii în Kosovo, la data de 12 noiembrie 2018, de asemenea, a fost desfășurată o ședință de instruire cu tema „Perspectivele de gen în cadrul operațiilor de sprijinire a păcii”, cu durată de 2 ore.</p> <p>Conform Planului de instruire pre-detașare a contingentelor pentru participare la misiunea de pacificare din Kosovo, ambele ședințe de instruire au inclus următoarele tematici:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Noțiuni și principii generale privind egalitatea de gen; - Integrarea perspective de gen în cadrul operațiilor militare; - Rezoluțiile Consiliului de Securitate al ONU 1325, 1820, 1888, 1960 și 2106; - Definierea conceptelor „violența sexuală” și „violența în bază de gen”; - Baza legală și cadrul de politici privind prevenirea și combaterea violenței sexual și în bază de gen; - Violența sexuală și în bază de gen în situații de conflict și post-conflict. <p>De asemenea, pe parcursul anului 2018, a fost elaborat Curriculumul cursului online „Dimensiunea de gen în sectorul de securitate și apărare”, divizat în patru module:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Modulul 1 „Concepte fundamentale pentru înțelegerea noțiunii de gen” (a fost plasat pe platforma de învățămînt distribuit la distanță ILIAS (<i>ilias.academy.army.md</i>) la data de 19 iunie 2018). - Modulul 2 – „Politici și direcții de promovare a perspectivei de gen în domeniul păcii și securității” (urmează a fi publicat pînă la finele trimestrului II al anului 2019); - Modulul 3 – „Abordarea integratoare a egalității de gen în sectorul de apărare” (urmează a fi publicat pînă la finele trimestrului III al anului 2019); - Modulul 4 – „Violența sexuală și în bază de gen în condiții de pace și conflict” (urmează a fi publicat pînă la finele trimestrului IV al anului 2019).

1	2	3	4	5
				<p>Totodată, pe parcursul anului 2018, reprezentantul AMFA, dr. conf. Marin BUTUC, a participat, în comun cu dr. conf. Loretta Handrabura și dr. conf. Alexandra Gherasim, la elaborarea Ghidului de utilizare a limbajului nondiscriminator, intitulat „Limbajul nonsexist”, care urmează a fi lansat pe parcursul anului 2019, cu suportul financiar al PNUD.</p>
8.3.	Crearea bazei de date a candidaților pentru participare la procesele de consolidare a păcii și în misiuni de menținere a păcii	2018-2019	Bază de date a candidaților creată, cu dezagregarea obligatorie a datelor pe sexe	<p><u>REALIZAT PARTIAL</u></p> <p>La momentul actual, Ministerul Apărării nu dispune de un soft specializat pentru asigurarea evidenței candidaților pentru participare la procesele de consolidare a păcii și în misiuni de menținere a păcii.</p> <p>De menționat că, în prezent, selectarea candidaților pentru participare la misiuni/operații internaționale de menținere a păcii se realizează în baza Metodologiei privind selectarea personalului în vederea participării la misiuni și operații internaționale, aprobată prin OMA nr. 463 din 18 iunie 2018.</p> <p>Perfectarea, actualizarea, evidența și păstrarea dosarelor personale ale candidaților este asigurată de J1 Direcție personal și mobilizare Marele Stat Major al Armatei Naționale, iar evidența cadrelor militare care au participat în misiuni/operații internaționale este asigurată de secția relații militare J5 Direcție planificare strategică Marele Stat Major al Armatei Naționale.</p> <p>Concomitent, conform Planului de acțiuni privind punerea în aplicare în cadrul Armatei Naționale a Programului național de implementare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind Femeile, Pacea și Securitatea pentru perioada 2018-2021, aprobat prin OMA nr. 519 din 12 iulie 2018, crearea unei baze de date a candidaților pentru participare la procesele de consolidare a păcii și în misiuni de menținere a păcii (Ob. 8, acț. 7), este planificată pentru trimestrul I al anului 2019.</p>
8.4.	Creșterea reprezentării și participarea semnificativă a femeilor în negocierile de pace (formale și informale), procesele de mediere și în cadrul misiunilor de menținere a păcii	2018-2020	Femei eligibile încurajate de instituțiile vizate să participe în procesele de consolidare a păcii și în misiunile de menținere a păcii	<p><u>REALIZAT PARTIAL</u></p> <p>Din numărul total de poziții de observator militar și ofițer de stat-major, oferite Republicii Moldova în cadrul misiunilor/operațiilor internaționale de menținere a păcii, desfășurate sub egida ONU, 20% sunt oferite în exclusivitate pentru femeile care îndeplinesc serviciul militar în Armata Națională, iar la restul pozițiilor pot aplica atât bărbații, cât și femeile, cu condiția că sunt militari prin contract ai Armatei Naționale.</p> <p>Astfel, pe parcursul anului 2018, din cadrul Armatei Naționale în misiuni/operații internaționale de menținere a păcii sub egida ONU s-au aflat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - maior de justiție Elena Milcenco (în Republica Centrafricană, MINUSCA, de la 26 noiembrie 2017 până la 9 februarie 2019);

1	2	3	4	5
				<p>- maior Natalia Lefter (în Sudanul de Sud, UNMISS, de la 9 decembrie 2017 până la 7 ianuarie 2019);</p> <p>- maior Iulia Madan (în Republica Centrafricană, MINUSCA, de la 9 decembrie 2018 până la 9 decembrie 2019);</p> <p>- căpitan Tatiana Sîrghi (în Sudanul de Sud, UNMISS, de la 11 decembrie 2018 până la 11 decembrie 2019).</p> <p>De asemenea, în scopul pregătirii femeilor din cadrul Armatei Naționale pentru participarea în perspectivă în cadrul proceselor de mediere și negociere a păcii, în perioada 4-8 iunie 2018, colonel Mariana Grama, șef Direcție cooperare internațională Ministerul Apărării, a fost instruită în cadrul Cursului „Negocierile în calitate de instrument de soluționare a conflictelor”, desfășurat în Institutul de Relații Internaționale „Clingendael” din or. Haga, Olanda.</p> <p>Totodată, în vederea sporirii participării femeilor din cadrul Armatei Naționale în misiuni/operații internaționale, pe parcursul anului precedent, în adresa partenerilor externi (în special, Italia și Lituania) au fost adresate demersuri privind solicitarea oferirii instruirilor pentru încadrarea echipelor de tip „Female Engagement Team”, formate exclusiv din femei, pentru a executa acțiuni specifice de relaționare cu populația feminină locală în cadrul misiunilor/operațiilor internaționale.</p>
8.5.	Stabilirea unui program de reintegrare și reabilitare a militarilor (bărbați și femei) care au participat la misiunile de menținere a păcii	2018	Studii efectuate privind necesitatea unui program de reintegrare și reabilitare a militarilor (bărbați și femei) care au participat la misiunile de menținere a păcii	<p><u>ÎN PROCES DE REALIZARE</u></p> <p>La momentul actual, absolut toți militarii care au participat la misiuni/operații internaționale, imediat după revenirea în țară, în conformitate cu prevederile Regulamentului cu privire la expertiza medico-militară în Forțele Armate ale Republicii Moldova, aprobat prin HG nr. 897/2003 și OMA nr. 177 din 30 iunie 2003, sunt supuși unor investigații medicale aprofundate, iar în caz de necesitate, aceștia trec, în mod obligatoriu, un curs de tratament.</p> <p>Conform Planului de acțiuni privind punerea în aplicare în cadrul Armatei Naționale a Programului național de implementare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind Femeile, Pacea și Securitatea pentru perioada 2018-2021, aprobat prin OMA nr. 519 din 12 iulie 2018, măsurile privind îmbunătățirea condițiilor pentru recuperarea, recreerea și refacerea fizică și psihică a militarilor (bărbați și femei) care au participat la misiuni/operații de menținere a păcii (Ob. 8, acț. 13), sunt planificate pentru anul 2021, întrucât aceasta presupune crearea unui Centru specializat, în rezultatul renovării Bazei de odihnă a Spitalului Clinic Militar Central al Ministerului Apărării (or. Vadul lui Vodă).</p>

1	2	3	4	5
				<p>De asemenea, la etapa elaborării proiectelor planurilor de cooperare militară bilaterală cu partenerii străini (Marea Britanie, Germania, Lituania, Ucraina etc.), Ministerul Apărării a solicitat suport în vederea organizării unor vizite de studiu peste hotare sau delegării unor experți internaționali în Republica Moldova, în scopul preluării celor mai bune practici privind programele de recuperare, recreere și refacere fizică și psihică a militarilor (bărbați și femei) care au participat la misiuni/operații de menținere a păcii.</p>
8.6	<p>Crearea cadrului de aplicare a politicii ONU de desemnare a unui consilier de gen (<i>Gender Adviser</i>) la nivel operațional privind implementarea Rezoluției 1325 privind femeile, pacea și securitatea și a altor rezoluții conexe</p>	2018	<p>Mecanism instituțional privind desemnarea consilierului de gen identificat în fiecare instituție vizată</p>	<p><u>REALIZAT PARTIAL</u></p> <p>În corespundere cu prevederile Memorandumului de înțelegere între Ministerul Apărării și Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitate de Gen și Abilitarea Femeilor, semnat la 17 iulie 2018, în scopul facilitării realizării Programului național de implementare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind femeile, pacea și securitatea, UN Women Moldova urmează să susțină, pe o perioadă determinată, poziției unui consultant privind egalitatea de gen în cadrul Ministerului Apărării.</p> <p>Respectiv, de către UN Women Moldova, la data de 3 august 2018 a fost lansat concursul pentru ocuparea poziției respective (termen-limită de depunere a dosarelor – 20 august 2018, extins până la 3 septembrie 2018).</p> <p>Cu regret, din cele 3 persoane care au depus dosarele pentru poziția respectivă, niciuna nu a întrunit condițiile necesare pentru a fi selectată.</p> <p>Respectiv, la recomandarea comisiei de evaluare, din cadrul UN Women Moldova, concursul respectiv urmează a fi relansat, după revizuirea condițiilor stabilite anterior, estimativ la începutul trimestrului II al anului curent.</p>